

Försättsblad Prov Original

Kurskod	Provkod	Tentamensdatum
S V 0 0 5 G	M 2 1 0	2 0 1 8 - 1 2 - 1 2
Kursnamn	Svenska språket GR (A)	
Provnamn	Språkbeskrivning	
Ort	Annan Ort	
Termin		
Ämne		

MITTUNIVERSITETET
 Avdelningen för humaniora
 Elzbieta Strzelecka
 010 142 81 75

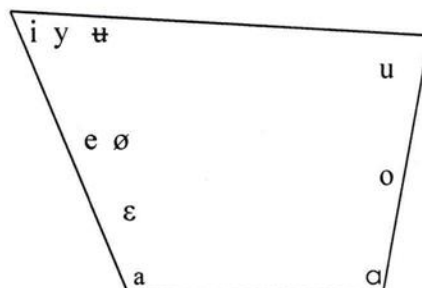
Svenska språket GR (A),
 Svenska språkets struktur, SV005G, 7,5 hp.
 Tentamen
 den 12 december 2018, kl. 8.00–13.00

Tentamen består av två delar. Den första omfattar huvudsakligen morfologi och semantik, den andra syntax, ordföljd och informationsstruktur. Skrivningen ger maximalt 100 poäng fördelade på 50 poäng per del. För ett godkänt resultat krävs minst 60 % på varje del, dvs. minst 30 poäng. Vid underkänt på en av delarna tenteras endast denna om.

Försök att svara utförligt, men ändå kortfattat på frågorna. **Skriv INTE på baksidorna! Använd vid behov lösa blad.** Inga hjälpmedel är tillåtna. (Texten är hämtad ur boken *Språktypologi och språklätkskap* av Lars-Gunnar Andersson, 2001, s. 38.)

LYCKA TILL!

1. Förklara skillnaden mellan tonlösa och tonande konsonanter. Ange minst ett exempel (gärna fler) på en tonlös konsonant och dess tonande motsvarighet. (2 p)
2. Figuren nedan kallas för vokalfyrsiding. Förklara vad denna figur (här mycket förenklad) illustrerar och sätt det i relation till kriterier som man använder för att beskriva vokaler. (2 p)

3. Till vilket/vilka semantiska fält hör verben *betrakta*, *beskåda*, *glutta*, *iakta*, *kika*, *märka*, *observera*, *skönja*, *titta* och *se*? Försök beskriva semantiska likheter och skillnader mellan dessa verb. Nämn andra verb som hör till samma semantiska fält. (2 p)

4. Förklara och ange exempel, gärna från texten *Språktypologi och språksläktskap*. (4 p)

a) skillnaden mellan avledning och sammansättning

b) skillnaden mellan adjektiv och particip

5. Vad menas med kongruensböjning? Förklara begreppet och illustrera gärna med exempel från texten *Språktypologi och språksläktskap.*. (3 p)

6. I textudraget nedan finns flera verb. Sortera samtliga verb i grupper av finita och infinita. (4 p)

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska

finita verb:

infinita verb:

7. Visa hur följande ord är uppbyggda. Benämnm varje morfem. Använd gärna trädidiagram. (Dela upp ordet i morfem, notera under varje rotmorfem vilken ordklass det tillhör och vid varje avledningsmorfem om det är ett prefix eller ett suffix, ange tydligt om det rör sig om en avledning eller en sammansättning. Markera även böjningsmorfem.) (6 p)

o s ä k e r h e t e n

s t a n d a r d s p r å k e n

s p r å k b e s k r i v n i n g a r

8. Vilka kriterier använder man för att definiera ordklasser? Välj ett kriterium och beskriv det utförligt. Illustrera gärna med exempel. (3 p)

9. Skriv följande ord, tagna ur texten i uppgift 6, i den form som anges. (4 p)

<i>räkna</i>	supinum	
<i>svårt</i>	komparativ	
<i>gör</i>	preteritum	
<i>områden</i>	bestämd form singularis, genitiv	

10. Ange vilken ordklass de understrukna orden i texten nedan tillhör. (Som ordklassbeteckning räknas: substantiv, adjektiv, pronomen, artikel, räkneord, verb, particip, adverb, verbpartikel, preposition, konjunktion, subjunktion, infinitivmärke, interjektion.)

1 Det **finns** många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi **räknar** exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, 5 gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken.

hur _____ *att* rad 3 _____
undersökta _____ *så* _____
men _____ *trots att* rad 5 _____
mellan _____ *sina* _____

b) Ge belägg på följande företeelser ur texten ovan. Ange **ett** (och endast ett) exempel på varje företeelse och den rad där det förekommer.

adverb _____ rad ____ bestämd fristående artikel _____ rad ____
konjunktion _____ rad ____ subjunktion _____ rad ____
prepositionsfras _____ rad ____ nominalfras _____ rad ____
adjektiv i pluralis _____ rad ____ personligt pronomen _____ rad ____

c) Ange tempus för de fetstilta verbfraserna *finns* (rad 1) och *räknar* (rad 4).

d) Ange vilken sorts fraser följande uttryck utgör.

skall räkna _____
skillnaderna mellan de tre nordiska språken _____
mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former _____

11. Konstruera meningar där ordet *så* tillhör de ordklasser som efterfrågas:

- a) En mening där *så* är en konjunktion.
- b) En mening där *så* är ett adverblikt pronomen (= pronominellt adverb).
- c) En mening där *så* är ett verb.

12. Ta ut primära satsdelar i nedanstående meningar. (När du har fått in alla ord i någon satsdel behöver du **inte** gå vidare och analysera inne i satsdelarna.) Använd inga förkortningar.

- a) *Det finns många språk i världen.*
- b) *Hur många vet vi inte.*
- c) *Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra.*
- d) *Bakom varje sådan uppgift ligger det en mängd antaganden.*
- e) *Varje språk innehåller ett ganska litet antal fonem (30-50 är normalt).*
- f) *Morfemen kan räknas i tiotusental och orden kan räknas i hundratusental.*

13. Gör en fullständig analys av nedanstående mening. Ange såväl primära som sekundära satsdelar. (3 p)

Den mest omfattande skattningen av antalet språk i världen finns

i boken Ethnologue, Languages of the World, som kommer i ny upplaga med några års mellanrum.

14. Skriv meningar som innehåller sådana ord, fraser, konstruktioner eller satser som beskrivs nedan. Stryk under det som efterfrågas och endast det! (5 p)

a) genitivattribut _____

b) en passiv konstruktion utan agent _____

c) en relativsats _____

d) en sats med formellt subjekt _____

e) en sats med rak ordföljd _____

15. a) Stryk under samtliga bisatser i nedanstående text., förstgradsbisatser med ett enkelt streck, andragsgradsbisats med dubbelt streck osv. Stryk under alla ord som hör till respektive bisats. (10 p)

b) Ringa in alla satser med omvänd ordföljd (= subjektet efter det finita verbet).

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken. Detta illustrerar att annat än språkliga skillnader är avgörande för hur man räknar språk. Det är det faktum att Sverige, Danmark och Norge är tre olika länder med egna skolmyndigheter och skriftspråkstraditioner som gör att vi talar om tre olika språk. De tre språken har olika ordböcker, grammatikböcker och andra typer av språkbeskrivningar.

16. Ange satsdelsbeteckning för de understrukna leden i textavsnittet nedan.

(3 p)

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken.

det

vet

osäkerheten

till viss del

svår att dra

trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken

17. Nämn minst tre argument som talar FÖR att det är viktig med grammatikundervisning i skolan och ta ställning till dem. (3 p)

18. Ange fullständiga rubriker (inte förkortningar!) för spalterna i nedanstående satsschema för svenska huvudsatser. Skriv därefter in nedanstående text i fältschemat – en huvudsats på varje rad. (Om en satsdel är för lång kan du fylla i ledets första och sista ord.)

(10 p)

Det finns många språk i världen. Hur många vet vi inte. Osäkerheten beror till viss del på att vissa områden i världen är bristfälligt undersökta, men framför allt beror osäkerheten på att det är svårt att enas om hur man skall räkna. Gränsen mellan dialekt och språk är svår att dra. Vi räknar exempelvis svenska, danska och norska som tre olika språk men dalmål, gotländska och pitemål som tre dialekter av svenska. Och så gör vi trots att de språkliga skillnaderna och förståelsesvårigheterna mellan de tre svenska dialekterna i sina traditionella former säkerligen är större än skillnaderna mellan de tre nordiska standardspråken. Detta illustrerar att annat än språkliga skillnader är avgörande för hur man räknar språk.

Förfält	Mittfält			Slutfält			
Fundament	Finit verb		Satsadverbial	Infinita verb	Verbpartikel	Objekt, predikativ, egentligt subjekt	

